

UZASADNIENIE

Decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że T. D. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu od 1.10.2018 r. do 31.12.2018 r. jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) Sp. z o.o., a także określił z tego tytułu miesięczną podstawę wymiaru składek w okresie od listopada do grudnia 2018 r. na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne, argumentując, że, zawarta z ubezpieczonym, przez płatnika składek, umowa cywilnoprawna, nazwana umową o dzieło, w rzeczywistości była umową zlecenia.

(decyzja w aktach ZUS)

Decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że M. G. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu od 18.06.2018 r. do 20.08.2018 r. jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) Sp. z o.o., a także określił z tego tytułu miesięczną podstawę wymiaru składek w okresie od lipca do września 2018 r. na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne, argumentując, że, zawarta z ubezpieczonym, przez płatnika składek, umowa cywilnoprawna, nazwana umową o dzieło, w rzeczywistości była umową zlecenia.

(decyzja w aktach ZUS)

Decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że M. G. w ramach zawartych z płatnikiem składek (...) Sp. z o.o. umów zleceń świadczył pracę na rzecz własnego pracodawcy (...) Sp. z o.o., z którym miał zawartą umowę o pracę, a także określił, z tego tytułu, miesięczną podstawę wymiaru składek, która w okresie od września do grudnia 2018 r. wyniosła 0,00 zł.

(decyzja w aktach ZUS)

Decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. określił podstawę wymiaru składek w okresie od stycznia do marca 2018 r. na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne K. J., z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o., (...)

(decyzja w aktach ZUS)

Decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. określił podstawę wymiaru składek w okresie od sierpnia 2016 r. do stycznia 2017 r. na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne R. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o., (...)

(decyzja w aktach ZUS)

Od w/w decyzji odwołał się płatnik składek, reprezentowany przez adwokata, wnosząc o ich zmianę, a także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, negując twierdzeniom ZUS-u, że sporna umowa cywilnoprawna była umową zlecenia.

(odwołanie – k. 3-14, odwołanie – k. 3-14 akt o sygn. VIII U 2698/20, odwołanie – k. 3-14 akt o sygn. VIII U 2701/20, odwołanie – k. 3-14 akt o sygn. VIII U 2775/20, odwołanie – k. 3-14 akt o sygn. VIII U 2820/20)

W odpowiedzi na odwołania pozwany, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie od odwołujących się na rzecz ZUS-u kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, podtrzymując, w całości, dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(odpowiedź na odwołanie – k. 15-18 , odpowiedź na odwołanie – k. 15-18 akt o sygn. VIII U 2698/20 , odpowiedź na odwołanie – k. 15-18 akt o sygn. VIII U 2701/20 , odpowiedź na odwołanie – k. 15-18 akt o sygn. VIII U 2775/20 , odpowiedź na odwołanie – k. 15-18 akt o sygn. VIII U 2820/20)

Zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2020 r. sprawa o sygn. akt VIII U 2698/20 została połączona do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawę o sygn. akt VIII U 2675/20.

(zarządzenie k.20 akt o sygn. VIII U 2698/20)

Zarządzeniem z dnia 19 lutego 2021 r. sprawa o sygn. akt VIII U 2701/20 została połączona do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawę o sygn. akt VIII U 2675/20.

(zarządzenie k.49 akt o sygn. VIII U 2701/20)

Zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2020 r. sprawa o sygn. akt VIII U 2775/20 została połączona do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawę o sygn. akt VIII U 2675/20.

(zarządzenie k.17 akt o sygn. VIII U 2775/20)

Zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2020 r. sprawa o sygn. akt VIII U 2820/20 została połączona do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawę o sygn. akt VIII U 2675/20.

(zarządzenie k.17 akt o sygn. VIII U 2820/20)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący się płatnik składek - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialności w K., prowadzi działalność gospodarczą, z potwierdzeniem – na podstawie wpisu do KRS, m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana; działalność w zakresie specjalistycznego projektowania; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Siedziba płatnika mieści się pod adresem W. ul. (...). Organem uprawnionym do reprezentacji płatnika, jest jednoosobowy zarząd, a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w spółce.

(okoliczność niesporna)

Odwołujący się płatnik składek jest powiązany funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo ze spółkami: (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową oraz (...)

Na podstawie aktu notarialnego z 10.05.2013 r. ,powołano (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa, której współnikiem jest płatnik składek, pełniący funkcję komplementariusza oraz M. P., będący komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki komandytowej jest M. P., pełniący funkcję Prezesa Zarządu Sp. z o.o. (...) z w/w aktem notarialnym wspólnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% odwołujący się płatnik składek, 99% M. P.. Spółka komandytowa prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo. (...) spółki komandytowej mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek.

Na podstawie aktu notarialnego z 12.07.2013 r. powołano (...) Spółkę z o.o., która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce

(...) Sp. z o.o. sp. kom. (dalej także spółka komandytowa), uzyskała następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 22600828,95 zł, w 2017 r. 35712865 zł, w 2018 r. 187477676,24 zł.

Płatnik składek osiągnął, zaś, następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 280301,83 zł, w 2017 r. 744260,96 zł, w 2018 r. 2206235,65 zł, których odbiorcą była wyłącznie Spółka komandytowa.

(...) Sp. z o.o. osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2017 r. 128373,03 zł, w 2018 r. 1452166,40 zł, a głównym odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

W/w spółki nie zawarły formalnej umowy o współpracy.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka M. K. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:22:42-00:47:06, zeznania świadka K. W. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:47:06 - 01:07:25, zeznania świadka R. G. e-prot. z 26.04.2021 r.: 01:07:25-01:20:41, zeznania świadka M. Z. k.147 – 149 , zeznania M. P. k.207 - 208)

Płatnik składek kooperuje ze spółką komandytową, w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych będących częścią składową kompleksowej usługi montażowej, usługi serwisowej dla klientów indywidualnych.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka M. K. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:22:42-00:47:06, zeznania świadka K. W. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:47:06 - 01:07:25, zeznania świadka R. G. e-prot. z 26.04.2021 r.: 01:07:25-01:20:41, zeznania świadka M. Z. k.147 – 149 , zeznania M. P. k.207 - 208)

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w latach 2016-2018, płatnik składek zawarł z 31 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było:

- przygotowania dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych w ramach realizacji przetargu na terenie gminy S.;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- analizy technicznych możliwości montażu instalacji (...), tj. instalacji fotowoltaicznych, solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach;
- wykonanie ankiet związanych z instalacją korektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin.

(okoliczności niesporne)

Spółka komandytowa większość umów realizowała w reżimie prawa zamówień publicznych w ramach przetargów organizowanych przez gminy na wykonanie instalacji solarnej, której koszt częściowo jest dofinansowany przez gminę dla jej mieszkańców, a częściowo jest pokrywany przez właścicieli. Odbywało się to w następujący sposób:

- spółka komandytowa składała ofertę w postępowaniu o udzielenie zamówienia na podstawie przepisów ustawy z 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych,
- po otwarciu ofert spółka komandytowa organizowała wstępny skład osobowy, który miał wykonać zamówienie, sprowadzał materiały, zawierał wstępne porozumienie w przedmiocie wykonania dokumentacji projektowej,

- później spółka komandytowa powierzała płatnikowi składek wykonanie dokumentacji projektowej, a płatnik składek organizował osoby odpowiedzialne za przygotowanie rzeczonyj dokumentacji technicznej do montażu instalacji fotowoltaicznej, które zatrudniał na umowę o dzieło przed rozstrzygnięciem przetargu - w rzeczonych umowach o dzieło nie było wskazane, ile ma być projektów instalacji, a jedynie był wskazany przedmiot świadczenia, kwota wynagrodzenia, czas trwania umowy,

- następnie spółka komandytowa zawierała umowę z zamawiającym po wyborze najkorzystniejszej oferty i po rozpoznaniu środków ochrony prawnej zgodnie z prawem zamówień publicznych, a potem przekazywała o tym informację płatnikowi składek,

- za rezultat wykonanych prac w ramach wykonanych instalacji odpowiedzialność przed inwestorem ponosiła spółka komandytowa.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka M. K. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:22:42-00:47:06, zeznania świadka K. W. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:47:06 - 01:07:25, zeznania świadka R. G. e-prot. z 26.04.2021 r.: 01:07:25-01:20:41, zeznania świadka M. Z. k.147 – 149 , zeznania M. P. k.207 - 208)

W umowach zawartych przez spółkę komandytową z jej kontrahentami każdorazowo zamieszczana była klauza zobowiązująca wykonawcę robót do ich realizacji zgodnie z odpowiednimi Polskimi Normami, aktami prawnymi oraz zasadami współczesnej wiedzy technicznej, natomiast całość projektu nadzorowali wyznaczeni koordynatorzy oraz wyznaczony kierownik budowy.

Każdy z realizowanych w ramach umów o dzieło projektów instalacji PV obejmował: podstawy opracowania projektu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury PN, dane dotyczące obiektu, stan projektowany, obliczenia (w tym wymagana moc systemu PV, wymagana moc falownika, dane panelu PV, dobór przewodów oraz ich zabezpieczeń określenie minimalnej odległości pomiędzy rzędami paneli ze względu na zacienienie, obliczenia elementów ochrony ogromowej projektowanego generatora PV).

Zakres prac dotyczących wykonania projektu instalacji korektorów słonecznych obejmował: dokumentację technologiczną instalacji solarnej składającej się z korektorów słonecznych, podgrzewacza pojemnościowego wody i pozostałych urządzeń składającej się z korektorów słonecznych, podłączenie instalacji ciepłej wody użytkowej z instalacją solarną oraz włączenie do istniejącej instalacji zimnej wody.

(okoliczność niesporna)

Listę osób, które dostały przydział na instalację od gminy spółka komandytowa otrzymywała przy podpisaniu umowy ostatecznej z gminą.

(okoliczność niesporna)

Praktyka odwołującego się płatnik składek, w związku z realizacją, powierzonej mu przez spółkę komandytową, do wykonania, dokumentacji technicznej, polegała na tym, że płatnik najpierw zawierał umowę, nazwaną umową o dzieło, na wykonanie takiej dokumentacji z daną osobą, z reguły osoba ta następnie była zatrudniana jako pracownik jednej z w/w spółek powiązanych kapitałowo i osobowo na umowę o pracę lub umowę zlecenie, na podstawie których dokonywano zgłoszeń do ubezpieczenia zdrowotnego. Często było też tak, że umowa o pracę i umowa cywilnoprawna, były zawierane, tego samego dnia, z daną osobą lub, w niedługim okresie, po zawarciu umowy o pracę, a po rozwiązaniu umów o pracę, umowy cywilnoprawne nie były realizowane. Osoby, z którymi płatnik zawarł umowy cywilnoprawne, wykonywały na ich podstawie podobne lub takie same prace, jak na umowę o pracę.

Montażysty, którzy zawarli z płatnikiem umowę o dzieło a następnie umowę zlecenie przez cały czas wykonywali takie same czynności i na umowę zlecenie i na umowę o dzieło, i nie byli w stanie rozróżnić kiedy wykonywali konkretne czynności na umowę o dzieło, a kiedy na umowę zlecenie. Montażysty nie byli instruowani co do sposobu

ich wykonania, a w zależności od przedmiotu umowy nie zawsze wymagane było posiadać specjalnych umiejętności czy kwalifikacji.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka M. K. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:22:42-00:47:06, zeznania świadka K. W. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:47:06 - 01:07:25, zeznania świadka R. G. e-prot. z 26.04.2021 r.: 01:07:25-01:20:41, zeznania świadka S. K. k.138 – 145 , zeznania świadka M. Z. k.147 – 149 , zeznania M. P. k.207 - 208)

Wynagrodzenia z tytułu wykonanych umów cywilnoprawnych wypłacał wykonawcom płatnik składek na podstawie opracowanych przez M. P. rachunków, które były tylko podpisywane przez wykonawców.

(zeznania świadka M. K. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:22:42-00:47:06)

Wykonanie powierzonych płatnikowi przez spółkę komandytową projektów technicznych instalacji solarnej, wchodziło w skład cyklu prac związanych z daną inwestycją, stanowiąc jeden z etapów realizacji danego zamówienia przez spółkę komandytową.

Wstępnym etapem poprzedzającym wykonanie projektu technicznego dla danej instalacji solarnej było dokonanie oględzin konkretnego budynku, z których była sporządzona ankieta w formie drukowanej na wzorze opracowanym przez płatnika, zawierająca informacje, pod którym adresem jest możliwy montaż instalacji oraz o zgodzie właściciela budynku na wykonanie montażu. Dla każdego budynku, w którym możliwy był montaż instalacji solarnej musiała być sporządzona odrębna ankieta. Następnie ankiety z oględzin były weryfikowane przez spółkę i inspektora nadzoru, a potem na tej podstawie dopiero była sporządzana dokumentacja techniczna dla danej instalacji.

(zeznania świadka M. K. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:22:42-00:47:06, zeznania świadka K. W. e-prot. z 26.04.2021 r.: 00:47:06 - 01:07:25, zeznania świadka R. G. e-prot. z 26.04.2021 r.: 01:07:25-01:20:41, zeznania świadka M. Z. k.147 – 149 , zeznania M. P. k.207 - 208)

Odwołujący się płatnik składek zawarł z T. D., sporną umowę, nazwaną umową o dzieło na okres od 1.10.2018 r. do 31.12.2018 r., której przedmiotem było wykonanie analizy technicznych możliwości montażu instalacji (...) tj. instalacji fotowoltaicznych , solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin.

W ramach zawartej umowy zainteresowany wykonywał przeglądy kolektorów słonecznych u klientów płatnika. Z wykonanego przeglądu zainteresowany sporządzał protokół , który następnie wysyłał do płatnika. Wynagrodzenie T. D. było uzależnione od ilości przeprowadzonych przeglądów.

W ww. okresie T. D. nie posiadał innego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

(okoliczności bezsporne , zeznania T. D. k.158 – 158 odwrot , k.160 – 160 odwrot)

K. J. z zawodu jest elektronikiem.

K. J. zawarł z (...) Sp. z o.o. , sp. komandytowa umowę o pracę na okres od 1 grudnia 2017 r. do 9 marca 2018 r. Jednocześnie na okres od 1 grudnia 2017 r. do 30 listopada 2020 r. zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę o dzieło w przedmiocie przygotowania projektów instalacji fotowoltaicznych oraz w okresie od 1 lutego 2018 r. do 9 marca 2018 r. umowę zlecenia w przedmiocie przygotowania dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych wykonywanych w ramach realizacji przetargu dla (...) Sp. z o.o.

Podstawowym zadaniem powierzonym K. J. było prowadzenie i realizacja inwestycji w przetargach publicznych i nadzór nad pracą zatrudnianych pracowników. Zainteresowany zawarł z płatnikiem umowę o dzieło i umowę zlecenia , przy czym pierwsza umowa, dotyczyła przygotowania dokumentacji , a druga przygotowania projektu. Za wykonaną pracę otrzymywał wynagrodzenie przelewem na konto.

(dokumentacja osobowa K. J. k.41 , zeznania świadka R. G. min.00:32:19 – 00:35:12 rozprawy z dnia 26 kwietnia 2021 r. , płyta CD k.100)

Odwołujący się płatnik składek zawarł z M. G., umowy cywilnoprawne, nazwane umowami o dzieło na okres od 18 czerwca 2018 r. do 20 sierpnia 2018 r., przedmiotem których było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy.

W ww. okresie M. G., nie posiadał innego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

Odwołujący się płatnik składek zawarł z M. G. umowy zlecenia na okres od 21 sierpnia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. , której przedmiotem było wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów zleciodawcy. We wskazanym okresie M. G. był pracownikiem (...) Sp. z o.o. (...) wskazanym okresie odwołujący się płatnik naliczał składki na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego (za miesiące od września do grudnia 2018 r.).

(okoliczności bezsporne)

R. K. zawarł z (...) Sp. z o.o. , sp. komandytowa umowę o pracę na okres od 13 lipca 2015 r. do 29 stycznia 2017 r. Jednocześnie w okresie od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. zawarł z (...) Sp. z o.o. 2 umowy zlecenia , których przedmiotem było przeprowadzenie szkoleń z zakresu fotowoltaiki. R. K. podlegał nadzorowi ze strony M. P.. Powodem dla którego R. K. zawierał z płatnikiem umowy cywilnoprawne była chęć uzyskania dodatkowego wynagrodzenia. Wykonywane, zarówno, na podstawie pierwszej , jak i drugiej umowy, obowiązki były tożsame. Z tytułu zawartych umów, R. K. uzyskiwał miesięczne wynagrodzenie w wysokości 500 zł.

(dokumentacja osobowa R. K. , zeznania R. K. k.153)

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach kontroli ZUS oraz przedłożonych w toku postępowania sądowego. Ich autentyczność nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny materiał dowodowy. Waler wiarygodności Sąd Okręgowy przyznał także zeznaniom płatnika , zainteresowanych oraz świadków, które wzajemnie ze sobą korelowały i były zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Dodatkowo Sąd Okręgowy orzekając oparł się na dowodach z dokumentów w postaci protokołu kontroli sporządzonej przez organ rentowy. W ocenie Sądu było to w zaistniałych okolicznościach możliwe i nie prowadziło do obejścia zasady bezpośredniości przeprowadzania dowodów, tym bardziej, że żadna ze stron procesu nie zakwestionowała prawdziwości wyjaśnień złożonych przez płatnika, w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez ZUS, a spór sprowadzał się wyłącznie do oceny prawnej charakteru, zakwestionowanych przez pozwanego, umów cywilnoprawnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania podlegały oddaleniu.

Powstały spór sprowadzał się do ustalenia czy łącząca płatnika i zainteresowanych, umowy cywilnoprawne miała charakter umowy o dzieło, czy też umowy o świadczenie usług.

Miało to istotne znaczenie dla określenia, czy zainteresowani powinni zostać objęci – w okresie określonym w zaskarżonych decyzjach – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek.

Stosownie do treści **art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy** z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 423) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi,

z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegały osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlegała natomiast osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło.

Z mocy **art. 13 pkt. 2** w/w ustawy zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Stosownie **do art. 36 ust. 1** ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z **art. 18 ust. 1 i 3** ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Natomiast art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zgodnie z **art. 81 ust. 1, 5, 6** ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1938) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób zatrudnionych na podstawie umowy o świadczenie usług, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób, bez stosowania ograniczeń o których mowa w art.19 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 353 [1] k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

W tej sytuacji najistotniejszym zadaniem Sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanego na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonał on określone „dzieło”, czy też tylko świadczył na jego rzecz usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Dokonując oceny, zawartej przez płatnika, umowy, z zainteresowanymi, należy wskazać, że, zarówno umowa zlecenia, jak i umowa o dzieło, to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi, a także finansowymi. I tak np. podczas, gdy umowy o dzieło, rodzą określone obowiązki z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych, odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem, czy z osobą z zewnątrz (art.6 ust.1 punkt 4 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem, jeśli dana umowa, zostanie błędnie uznana, nie, za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie w stosunku do niej składek na ubezpieczenia społeczne, będzie niedozwolone,

podobnie, jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana jako umowa o dzieło.

Stosownie do treści art.734§1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią przepisu art.750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem umowy jest dokonywanie czynności faktycznych, natomiast umowa taka nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów np. agencyjnej, komisu itp. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 października 2013 r., III AUa 401/13 Lex nr 1386066)

Zgodnie zaś z treścią art.627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie) lub zaniechanie, które przy zachowaniu określonej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu, pozostające poza zakresem obowiązków świadczącego. Przy umowie o dzieło chodzi o coś więcej, o osiągnięcie określonego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest więc odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przedmiotem umowy o dzieło, w ujęciu Kodeksu cywilnego, jest więc przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz obiektywnie osiągalny i w danych warunkach pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Wymaga podkreślenia, że przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie (A. Brzozowski /w:/ System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Tom 7, wydanie 3, pod red. J. Rajskiego, Wydawnictwo C.H. Beck - Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 390-391).

Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r. III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 r. III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 r., I CR 500/66).

Natomiast cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (W. Czachórski, Zobowiązania, 2007, s. 463; A. Brzozowski, Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła, Warszawa 1986, s. 15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 maja 2013 roku III AUa 1136/12).

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

W umowie zlecenia można zaś wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałby on osiągnięty.

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotem istotnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r., III AUr 357/93).

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest, w zasadzie, uznaniu, przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba, że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2000 r., II UKN 386/99).

Z umową rezultatu, mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia, przez dłużnika, polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei, z umową starannego działania, jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Należy podkreślić, że umowę o dzieło zdefiniowano w art.627 k.c. jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Starania, przyjmującego zamówienie, w umowie o dzieło, mają doprowadzić, w przyszłości, do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art.628§1 k.c., art.629 k.c., art.632 k.c.). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny.

Wykonanie dzieła, najczęściej, przybiera postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian, w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Takie dzieła są rezultatami materialnymi umowy, zawartej między stronami, weryfikowalnymi ze względu na istnienie wad (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Poza rezultatami materialnymi, istnieją, także, rezultaty niematerialne, które mogą, ale nie muszą być ucieleśnione w jakimkolwiek przedmiocie materialnym. W każdym razie takim rezultatem nieucieleśnionym w rzeczy nie może być czynność, a jedynie jej wynik, dzieło bowiem musi istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Dzieło musi być możliwe do zweryfikowania już na etapie podpisania umowy, musi mieć charakter niestandardowy, niepowtarzalny, wypełniać kryterium twórcze, indywidualne.

Ponadto wskazać należy, że umowa o dzieło nie polega wykonywaniu powtarzalnych czynności (wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2013 r. II UK LEX 1341964), ale na osiągnięciu określonego rezultatu. Szereg kolejnych czynności, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet jeśli prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 16.06.2014r. , III AUa 799/14, (Legalis Numer 1337341) trafnie wykazał, że istotą umowy o dzieło jest doprowadzenie do konkretnego, jednostkowego rezultatu z góry ustalonego przez

strony. W odróżnieniu od pracowniczego, czy usługowego zatrudnienia umową o dzieło mogą być więc objęte jedynie incydentalne prace (wpadkowe,) dla wykonania których nie jest wystarczająca staranna praca, lecz wymagane jest osiągnięcie wymiernego, jednorazowego efektu. Bieżąca działalność podmiotu nie może odbywać się w formie realizowania jednostkowych umów o dzieło na poszczególne cykle działalności. Cywilnoprawna umowa o dzieło, nie stanowi, bowiem, podstawy prawnej dla zatrudniania osób przy zwykłej działalności podmiotu; w takiej sytuacji mamy do czynienia, w istocie z zatrudnianiem pracowników, ze wszystkimi rygorami wynikającymi z kodeksu pracy, a co najwyżej, dla wykonania doraźnych usług, z zatrudnieniem zleceniobiorców. Wymaga też podkreślenia, że korzyści z zatrudnienia pracowników czerpią nie tylko sami zatrudnieni i pracodawca (co prawda mniejsze niż przy zatrudnieniu wykonawców dzieł), ale też państwo. Stąd, nawet gdy strony umowy o dzieło nie są zainteresowane inną formą prawną niż umowa o dzieło, bo dysponują już tytułem do ubezpieczeń społecznych, to i tak umowa o dzieło, realizowana w warunkach pracy odbywanej w bieżącym cyklu działalności podmiotu, jest nieważna. Dzieje się tak, ponieważ warunki jej realizacji nie odpowiadają naturze prawnej tego rodzaju umowy, a nadto jest zawierana z pokrzywdzeniem interesów państwa, na rzecz którego w określonych sytuacjach faktycznych każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84. Konstytucji RP).

Od umowy o dzieło, odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006r., III AUa 1700/05, OSA 2008, z. 3, poz. 5, stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie SN w wyroku z 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 63).

Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) - wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy jako umowa o dzieło.

Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy.

Sąd miał na uwadze, iż w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, w których organ rentowy kwestionuje prawidłowość zawarcia umowy o dzieło, zasada swobody umów wyrażona w art.353¹ k.c. nie może zniwelować zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu, bowiem ta ostatnia należy do norm o charakterze *ius cogens* (wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 r., II UK 518/15, Lex nr 2209108). Oznacza to też, że w powyższym kontekście decydującej wagi nie można przypisać treści oświadczeń woli stron, zwłaszcza że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art.1 k.p.c.). Aspekt oświadczenia woli, w przypadku ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należy traktować jako jeden z czynników równorzędnych branych pod uwagę w tym procesie.

Odnosząc powyższe rozważania do spornych umów, zawartych z zainteresowanymi, w ocenie Sądu, umowy te nie odpowiadają, w swoim wykonaniu, umowom o dzieło.

W pierwszej kolejności, Sąd Okręgowy zważył, że przedmiot badanych umów określony został zbyt ogólnie, nie został zindywidualizowany oraz ustalony w sposób obiektywnie weryfikowalny. Nie sprecyzowano na czym miało to polegać, czy też do jakiego, ewentualnie ,wyniku/rezultatu , miały wykonywane przez zainteresowanego prace doprowadzić. Nie wskazano również, ile i jakie projekty takiej dokumentacji w ramach spornej umowy ma opracować

zainteresowany. Jest to istotne o tyle, że umowa o dzieło jako umowa rezultatu musi zawierać kryteria, w oparciu o które możliwa będzie weryfikacja jej wykonania. Oznacza to, że wykonujący musi wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki (parametry) dane dzieło ma być wykonane. Przesłanki te muszą mieć charakter cech indywidualnych. Sąd zważył, że brak indywidualizacji przedmiotu analizowanej umowy, był poniekąd zamierzony przez płatnika i wynikał, przede wszystkim, z charakteru prac powierzonych zainteresowanemu, które sprowadzały się do sprawdzenia czy na danym budynku możliwy jest montaż instalacji solarnej, czy właściciel wyraża na montaż zgodę i na sporządzeniu ankiety ze wskazaniem konkretnego adresu, pod którym montaż instalacji solarnej będzie możliwy. Sam płatnik przyznał też, że nie można było z góry przewidzieć ile i jakie projekty techniczne w ogóle powstaną, bo umowy o dzieło były zawierane, zanim spółka komandytowa, zawarła ostateczną umowę, w ramach zamówień publicznych, z gminą, na wykonanie usługi montażu instalacji solarnej, w budynkach na terenie danej gminy.

Należy, w tym miejscu, podkreślić, że to od podmiotu, który zawodowo i zarobkowo trudni się określoną działalnością gospodarczą (przedsiębiorcy, profesjonaliści) i który zarazem zatrudnia szereg osób, potrzebnych mu do prowadzenia działalności, należy oczekiwać szczególnej staranności, przejawiającej się m.in. w dołożeniu wszelkich starań, by jak najlepiej i jak najdokładniej, w sposób niepozostawiający miejsca na żadne wątpliwości ustalić z zatrudnianą osobą warunki wykonywania przez nią pracy, tak aby było pewne, że osoba ta wszystko w sposób należyty zrozumiała. Od profesjonalnego podmiotu gospodarczego należałoby oczekiwać, że jeżeli chciał, aby zainteresowany wykonał na jego rzecz konkretne „dzieło”, to winien opisać je w taki sposób, aby wykonawca z całą pewnością wiedział co, kiedy, w jaki sposób i za ile ma wykonać.

Sąd Okręgowy podziela pogląd, zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z 2.06.2017 r., II UK 147/16, zgodnie z którym przedmiot umów z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c. Powinien on być oznaczony in concreto, ściśle według schematu właściwego dla danego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy. Ułomna konstrukcja przedmiotu umów nie rodzi żadnego domniemania (faktycznego ani prawnego), że chodzi wyłącznie o uzyskanie konkretnego rezultatu. Ten bowiem może być osiągnięty w toku wykonania różnych rodzajów umów. Wynika z tego, że na gruncie ubezpieczenia społecznego umowa, której przedmiot został przez profesjonalistę określony nieprecyzyjnie, nie może być kwalifikowana jako wyjątek od reguły, usprawiedliwiający fakt niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Nie bez znaczenia, dla oceny spornego stosunku zobowiązaniowego, pozostaje też fakt, że w ramach badanej umowy w rzeczywistości świadczenie zainteresowanego sprowadzało się wyłącznie do sprawdzenia czy w danym budynku możliwy jest montaż instalacji solarnej i czy właściciel wyraża na to zgodę. Strony umowy zgodnie przyznały, że zainteresowany żadnej dokumentacji technicznej nie sporządzał. Okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że czynności wykonywane przez zainteresowanego były usługami, świadczonymi na zasadzie starannego działania, nie stanowiły natomiast czynności zmierzających do realizacji dzieła.

Sąd Okręgowy zważył, że w orzecznictwie podkreśla się, że umowę której przedmiotem są usługi w szerokim tego słowa znaczeniu nie można uznać za umowę o dzieło, lecz umowę o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, LEX nr 470956). W wyroku z 19 marca 2008 r. (I ACa 83/08, Lex nr 466437) Sąd Apelacyjny w Poznaniu trafnie wyjaśnił, że wykonywanie powtarzalnych czynności – usług w pewnym przedziale czasowym, nie może zostać zakwalifikowane jako umowa o dzieło z uwagi na ciągłość czynności. Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2011 r. II UK 315/10 podkreślając, że okoliczność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem (nawet ograniczone do danej branży), nie pozwala uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Co prawda wskazany wyrok Sądu Najwyższego został wydany w odmiennym stanie faktycznym – dotyczył pracy tłumacza – jednakże zdaniem Sądu znajdował odpowiednie odniesienie do analizowanego przypadku.

Co więcej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił, że poprzez pracę zainteresowanych nie powstawał de facto żaden nowy, zindywidualizowany wytwór. Sąd zważy, że strony badanej umowy zgodnie przyznały,

że zainteresowani nie opracowali w rzeczywistości żadnej dokumentacji technicznej, lecz zajmowali się wyłącznie sprawdzeniem czy w ogóle montaż instalacji solarnej jest możliwy na danym budynku i czy właściciel wyraził na to zgodę, co ucieleśniało się w ankiecie sporządzonej przez zainteresowanego dla danego budynku, jeśli montaż okazał się możliwy. Płatnik co prawda wskazał, że ankiety sporządzone przez zainteresowanego stanowiły podstawę do sporządzenia następnie dla danego budynku dokumentacji technicznej, jednakże z samej okoliczności, że skutkiem podejmowanych przez zainteresowanego czynności mogło być następnie przystąpienie przez płatnika do wykonania dokumentacji projektowej dla danego budynku, nie przesądza o tym, że łącząca zainteresowanego z płatnikiem umowa może być uznana za umowę o dzieło. O ile można sobie bowiem wyobrazić, że w konkretnym przypadku wykonanie pewnych prac związanych z wykonaniem projektu technicznego może stanowić dzieło w rozumieniu art. 627 k.c., to jednak w przedmiotowej sprawie płatnik (a to na nim, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c., spoczywał ciężar dowodu, że strony zawarły umowę o dzieło) nie dowiódł, że zlecane zainteresowanemu czynności miały szczególny charakter. Wręcz przeciwnie – z treści umowy oraz zeznań płatnika i zainteresowanego wynikało jednoznacznie, że zainteresowany miał wykonywać jedynie oględziny budynku wyłącznie celem ustalenia czy w ogóle montaż będzie możliwy oraz ustalić, że właściciel wyraził na to zgodę, i przekazać takie informacje płatnikowi w formie wypełnionej ankiety, której zresztą gotowe formularze otrzymał od płatnika. Nie można więc przyjąć, aby zamawiający wymagał od wykonawcy osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego wytworu, który poddawałby się sprawdzianowi w aspekcie wykonania umowy zgodnie z zamówieniem, a jedynie wykonania pewnych czynności, co nie przesądza o ich wykonywaniu w ramach umowy o dzieło. Z tak określonego, w spornej umowie, celu, nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło tu jedynie o wykonanie określonej, technicznej, a nie twórczej czynności bez względu na to, jaki rezultat ta czynność przyniesie. W konsekwencji, przedmiotem badanej umowy, była określona czynność (czynności), a nie jej wynik, co przesądza o jej kwalifikacji jako umowy starannego działania - umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Tym samym nie można uznać, aby w analizowanym przypadku strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 Kodeksu cywilnego. W umowie łączącej zainteresowanego z płatnikiem nie zastrzeżono chociażby ile budynków miał sprawdzić, ile ma sporządzić ankiet i jaki końcowy rezultat ma zostać osiągnięty w wyniku podjętych przez zainteresowanego czynności. Taki brak kryteriów określających pożądany przez zamawiającego wynik umowy musi prowadzić, zdaniem Sądu, do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego było wykonywanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Nie jest także możliwe ustalenie, w jaki sposób sprawdzano prawidłowość przygotowania i wykonania dzieła przez zainteresowanych, a w rezultacie jakimi wadami fizycznymi mógłby być obciążany rezultat pracy zainteresowanego i w oparciu o jakie kryteria należałoby oceniać wystąpienie takich ewentualnych wad. Takie określenie przedmiotu dzieła nie poddaje się zatem ocenie na istnienie wad fizycznych. Płatnik nie określił chociażby ogólnie swoich oczekiwań co do liczby sprawdzonych budynków, czy sporządzonych ankiet. Brak ustalenia w umowie tych parametrów uniemożliwia weryfikację domniemanego dzieła, pod kątem prawidłowości wykonania. Z tych względów nie można zakwalifikować umowy zawartej z zainteresowanym jako umowy o dzieło, albowiem w ocenie Sądu, jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 grudnia 2017 r. III AUa 476/17). Sprawdzian taki jest zaś niemożliwy do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądany przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Sąd Okręgowy zważył też, że sam fakt, iż sporządzone przez zainteresowanego ankiety były weryfikowane przez zlecającego nie oznacza, że wykonywał on te czynności w ramach umów o dzieło. Podkreślić należy, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) – wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania.

Zainteresowani wykonali szereg czynności faktycznych – obejrzał budynek, wybrał miejsce, gdzie instalacja solarna była możliwa do zamontowania i sporządził z tego ankietę, w której podał adres budynku i informację, że właściciel

wyraził zgodę na montaż. Również te okoliczności wskazują, że zainteresowani wykonywali czynności na podstawie umów o świadczenie usług.

Istotny jest również sposób określenia wysokości należnego zainteresowanemu wynagrodzenia za wykonywane czynności (wynagrodzenie T. D. było uzależnione od ilości przeprowadzonych przeglądów). W odniesieniu do umowy o dzieło istnieje związek wynagrodzenia z samym dziełem - jego wartością, a nie jak w przypadku usługi - z jej ilością, jakością i rodzajem. Generalnie wynagrodzenie z umowy o dzieło określa się w sposób ryczałtowy lub kosztorysowy. Wynagrodzenie w przypadku umów o dzieło musi być wynagrodzeniem odnoszącym się ostatecznie do określonego w umowie końcowego efektu pracy. Rezultatem nie może być przy tym czynność, a jedynie wynik tej czynności. Wysokość wypłaconego zainteresowanemu wynagrodzenia (jak i wysokość wynagrodzenia wskazanego wprost w umowie) w żadnej mierze nie pozwalała na weryfikację osiągnięcia przez zainteresowanych wskazanego w umowie rezultatu („dzieła”), którego wykonywał zainteresowany, co uzasadnia przyjęcie że miernikiem ustalonego i wypłaconego zainteresowanemu wynagrodzenia była wyłącznie ilość sporządzonych ankiet, nie zaś ich ostateczny, określony z góry rezultat. To zaś wskazuje na zapłatę za umowę starannego działania. Wynagrodzenie ukształtowane było w sposób charakterystyczny dla umów o świadczenie usług, a nie dla umowy o dzieło, nie mając związku z żadnym konkretnym dziełem.

W opisanym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że celem zawartych przez strony umowy nie było wykonanie konkretnych, z góry określonych „dzieł”. Co istotne, płatnik nie przedstawił dowodów wskazujących na okoliczność, że prace wykonywane przez zainteresowanego wykraczały poza klasycznie rozumianą usługę. Przeciwnie, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przemawiał za uznaniem, że zainteresowany nie wytwarzał dzieł w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. W ocenie Sądu czynności będące przedmiotem spornej umowy nie mogą być uznane za czynności przynoszące konkretny i zindywidualizowany rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa - jaki rezultat materialny (rzecz, czy zespół rzeczy) lub niematerialny miały powstać w efekcie wykonywania tych czynności (innymi słowy, co miałyby stanowić dzieło). W istocie zawarta umowa kładła nacisk nie na pożądaną efekt pracy osoby je wykonującej, lecz na to, że w określonym czasie miała ona wykonać konkretne prace. To zaś sprowadza się do wniosku, że celem zawartej umowy było wykonanie przez zainteresowanego ogólnie pojętych czynności, a nie określony rezultat tych czynności. Takemu zobowiązaniu nie można przypisać cech essentialia negotii umowy o dzieło, a oczekiwania stron towarzyszące zawieraniu i wykonywaniu tej umowy nazywanej przez strony umową o dzieło, mogły się zrealizować wyłącznie jako elementy innej umowy - umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, które są regulowane w art. 750 k.c.

Tym samym w ocenie Sądu czynności podlegające ocenie w niniejszym postępowaniu były realizowane w ramach umowy starannego działania, mającej charakter umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług). Treścią zobowiązania zainteresowanego nie był konkretny wynik odpowiadający pewnym z góry ustalonym warunkom, lecz wykonywanie określonych czynności wynikających z realizowanych przez płatnika usług. Za wykonane czynności zainteresowani otrzymali umówione wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu, nie można każdego wyniku, określonych czynności, wykonanych przez daną osobę, sprowadzać do dzieła, na gruncie prawa cywilnego i prawa ubezpieczeń społecznych, które nie rodzi obowiązku zapłaty składek, na te ubezpieczenia. Dzieło takie, bowiem, ma przynieść trwały efekt i jednocześnie ma mieć, w pewnym stopniu, niepowtarzalny charakter.

Wobec powyższego, wykonywanie czynności, przez zainteresowanych, na podstawie zakwestionowanej umowy, rodziło dla nich tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, na podstawie ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W toku postępowania, skarżący nie kwestionował, ustalonej w decyzji, podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy, stanowi zaś osiągnięty na podstawie umowy przychód.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył odwołującego się płatnika obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez pozwanego, których wysokość ustalił zgodnie z §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22.10.2015 r.(tj. Dz.U.2018.265) w kwocie po 120 zł za każdą z połączonych spraw o czym orzeczono, jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

S.B.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć profesjonalnemu pełnomocnikowi Skarżącego - adwokatowi R. T. za pośrednictwem PORTALU INFORMACYJNEGO